



NORGES HØYESTERETT

Den 27. juni 2011 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Schei og dommerne Stabel og Bårdsen i

HR-2011-01277-U, (sak nr. 2011/977), sivil sak, anke over beslutning:

John F. Knutsen

mot

Gjertrud Pande

Arne Omdahl

Olav Omdahl

(advokat Nicolai Klever)

Knut Knutsens dødsbo

(advokat Johan Nygård)

Tore Omdahl

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens ankenektelse etter tvisteloven § 29-13 andre ledd.
- (2) John F. Knutsen har reist skiftetvist i forbindelse med offentlig skifte av dødsboet etter Ole Andreas Knutsen. Tvisten gjelder krav om at utbetalinger til medarvinger i boet fra en trust som avdøde hadde opprettet i utlandet, skal anses å inngå i dødsboet, jf. Rt. 2009 side 1652 avsnitt 34 flg. om sakens bakgrunn.
- (3) Haugaland tingrett avsa 4. oktober 2010 dom med slik domsslutning:
 - ”1. Gjertrud Pande, Olav Omdahl, Arne Omdahl, Tore Omdahl og Knut Knutsens dødsbo frifinnes.
 2. John F. Knutsen dømmes til å erstatte Gjertrud Pande, Olav Omdahl og Arne Omdahl sakens omkostninger med kr. 37.000,- med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer og Knut Knutsens dødsbo saksomkostninger med kr. 37.125,-.”
- (4) Tingrettens dom er begrunnet med at kravet fra John F. Knutsen er foreldet. John F. Knutsen anket til Gulating lagmannsrett, som 5. april 2011 traff beslutning med slik slutning:

”1. Anken nektes fremmet.

2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler John F Knutsen til Gjertrud Pande, Arne Omdahl og Olav Omdahl ved advokat Nicolai Klever, kr 2 000,- kronertotusen, og til Olav Andreas Knutsens dødsbo ved bobestyreren kr 1 000,- -- kronerettusen, i begge tilfeller innen 2 – to – uker fra forkynnelse av kjennelsen.”

(5) I forkant av beslutningen ga lagmannsretten i henhold til tvisteloven § 29-13 fjerde ledd varsel til ankende part om at retten overveiet å nekte anken fremmet etter § 29-13 andre ledd, men uten at varselet opplyste noe om grunnlaget for en mulig ankenektelse. I beslutningen om ankenektelse tok lagmannsretten ikke stilling til om kravet var foreldet, slik tingretten hadde bygget på, idet lagmannsretten uansett fant at det ikke var materielt grunnlag for kravet. Lagmannsretten viste til begrunnelsen i en dom av 21. april 2008 fra Borgarting lagmannsrett, som gjaldt lignende spørsmål i tilknytning til samme dødsbo, men hvor partskonstellasjonen var en annen.

(6) *John F. Knutsen* har anket beslutningen til Høyesterett. Anken inneholder omfattende anførsler, og det er blant annet anført at lagmannsretten skulle varslet om at den vurderte å nekte anken fremmet på et annet grunnlag enn det som tingretten bygget på, jf. Rt. 2011 side 330. Ankende part ba uttrykkelig lagmannsretten angi hvilke elementer som var så klare at anken ikke kunne føre frem.

(7) Det er nedlagt slik påstand:

”1. Gulating lagmannsretts avgjørelse i sak nr. 11-015361 ASD-GULA/AVD1 oppheves.
 2. Haugaland tingretts dom av 2010-10-04 i sak nr. 93-019233DBO-HAUG oppheves.
 3. Tingrettsdommer Vikse kjennes inhabil.
 4. Sak nr. 93-019233DBO-HAUG overføres til annen domstol.
 5. Ankebehandling i sak nr 93-019233DBO-HAUG overføres til annen lagmannsrett.
 6. John F. Knutsen gis fullt og løpende innsyn i sakens og boets dokumenter.
 7. Forkynning av prosessvarsel er rettens ansvar.
 8. Staten erstatter partenes sakskostnader for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett.
 9. Subsidiært: John F. Knutsen tilkjennes omkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett.”

(8) *Knut Knutsens dødsbo* har i korte trekk anført at lagmannsrettens beslutning bare kan ankes på grunnlag av saksbehandlingsfeil, og at de forhold som er fremholdt i anken, ikke utgjør saksbehandlingsfeil.

(9) Det er nedlagt slik påstand:

”1. Anken forkastes.

2. John F. Knutsen tilpliktes å erstatte Knut Knutsens dødsbo sine saksomkostninger med kr. 3.300,- + mva er lik kr. 4.125,-.”

(10) *Tore Omdahl* har i korte trekk anført at ankens anførsler om saksbehandlingsfeil virker lite troverdige. Det er nedlagt påstand om at anken forkastes.

(11) De øvrige ankemotpartene har ikke inngitt tilsvaer.

(12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at etter tvisteloven § 29-13 andre ledd kan lagmannsretten nekte en anke fremmet dersom den finner det ”klart at anken ikke vil føre frem”. Det følger av

§ 29-13 femte ledd fjerde punktum at utvalget bare kan prøve lagmannsrettens saksbehandling. Til prøvingen av saksbehandlingen hører også om beslutningen er basert på en forsvarlig kontradiktorisk behandling.

- (13) Lagmannsretten bygde sin ankenektelse på et annet grunnlag enn det tingrettens avgjørelse var basert på. Det har lagmannsretten anledning til, men det kreves da normalt for at behandlingen skal være forsvarlig, at den ankende part var varslet om at lagmannsretten overveide å bygge på et annet grunnlag enn tingretten, se Rt. 2011 side 330. Noe varsel om dette var i nærværende sak ikke gitt, selv om lagmannsrettens standpunkt var begrunnet helt annerledes enn tingrettens, som forankret sitt resultat i reglene om foreldelse.
- (14) Slik vår sak ligger an, finner utvalget det ikke riktig å gå inn i en realitetsvurdering av om feilen kan ha virket inn på avgjørelsens innhold, og lagmannsrettens beslutning må oppheves.
- (15) Ankeutvalget tilføyer at anken også inneholder en rekke andre anførsler, hvorav flere går utenfor rammen av den foreliggende saken. Det er for øvrig også nedlagt påstand om krav som ikke omfattes av denne saken. Utvalget finner grunn til å bemerke at de anførselene som gjelder saken, men andre forhold enn manglende kontradiksjon ved at lagmannsretten uten varsel har bygget på et annet grunnlag enn tingretten, klart ikke kan føre frem.
- (16) Den ankende part har krevet seg tilkjent sakskostnader. Ankemotpart nr. 1 til 5 er ikke å bebreide for den feilen som her har ledet til opphevelse, og bør fritas for omkostningsansvar, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.
- (17) Den ankende part har også krevet at staten, etter tvisteloven § 20-12, skal dekke hans sakskostnader for Høyesterett. Domstoladministrasjonen (DA) er gjort til ankemotpart. Ankeutvalget finner ikke grunnlag for å ilegge DA kostnadsansvar. Utvalget viser til avgjørelsen i Rt. 2009 side 633 som på viktige punkter for kostnadsspørsmålet er parallell. Ved vurderingen av spørsmålet om årsakssammenheng mellom saksbehandlingsfeil og kostnader, og om det er grunnlag for å tilkjenne parten godtgjørelse for eget arbeid, er det sentralt at det i anken er tatt opp en rekke klart uholdbare forhold eller forhold som er irrelevante for den saken som nå skal avgjøres. Det vises til avsnittene 25 til 27 i den nevnte avgjørelsen i Rt. 2009 side 633 som i nærværende sak langt på vei gjør seg gjeldende på samme måte. Det tilføyes at ut fra karakteren av saksbehandlingsfeilen som foranlediger opphevelsen, vil ikke den ankende part bli belastet ankegebyr for anken til Høyesterett.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Lagmannsrettens beslutning oppheves.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke.

Ingse Stabel
(sign.)

Tore Schei
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Riktig utskrift:

Christoph Hauget Sørensen

